

LATENTE BELASTINGSSCHULDEN EN HAAR BETEKENIS VOOR DE BALANS

door H. H. M. Foppe

Wij mogen de Heer A. Nierhoff, die onder bovenstaande titel in het Julinumnummer van het M.A.B. deze actuele kwestie aan de orde stelde, hiervoor zeker dankbaar zijn.

Het zij mij vergund hier een tweetal opmerkingen naar voren te brengen, die rechtstreeks verband houden met de divergentie tussen de commerciële en de fiscale Balans en de financieel-economische eisen, die ten gevolge van deze divergentie aan de opstelling van de Commerciële Balans moeten worden gesteld.

I. De schrijver vindt het noodzakelijk, en ik deel zijn mening ten volle, dat bij het vaststellen der vermogenspositie met de latente belastingschuld rekening wordt gehouden. Hij geeft als zijn mening, dat dit *kan* gebeuren door de per Balansdatum bestaande fiscale onbelaste reserve om te rekenen tegen het alsdan geldende belastingtarief.

Ik meen, dat bij nog niet belaste reserves, waarvan dus de mogelijkheid bestaat, dat zij *op korte termijn* zullen worden uitgekeerd, de oplossing van de schrijver de juiste is, met dien verstande, dat men bij Naamloze Vennootschappen het bijzondere tarief kan toepassen. Bij Naamloze Vennootschappen, die historisch kunnen rekenen op ruime en tamelijk constante winstsaldi zou men wellicht zich tot $\frac{3}{4}$ van dat tarief kunnen beperken. Het moet onjuist worden geacht commerciële Balansen te publiceren, waarin de N.O.R. — uiteraard onzichtbaar — in de algemene reservepositie is begrepen zonder dat de belastingreserve (hetzij als zichtbare bestemmingsreserve hetzij onder crediteuren) de latente fiscale claim omvat. Immers zonder deze voorziening suggereert men, dat de algemene reservepositie op de Balans belastingvrij is en dit ten onrechte. De wijze waarop dit reserveren gebeurt kan slechts zijn over de alsdan bekende reserve en tot het alsdan vigerende tarief bij gebrek aan meer exacte gegevens.

II. Aan het einde van zijn artikel (blz. 284 bovenaan) zegt de schrijver, dat, wanneer in de naaste toekomst de mogelijkheid van liquidatie van het bedrijf bestaat, het vraagstuk van latente belastingschulden zich ook tot stille reserves zal uitstrekken.

Ik ben van mening, dat men dit vraagstuk ook ruimer kan zien en het zich ook uitstrekt tot gevallen van gedeeltelijke liquidatie of zelfs tot die van mogelijke verkoop van één belangrijk vermogensobject. Maar zelfs wanneer in de naaste toekomst geen verkoop van een dergelijk vermogensobject wordt bedoeld, kan het reserveren van de latente belastingschulden noodzakelijk worden, hetgeen ik duidelijk wil maken met het volgende, aan de praktijk ontleende voorbeeld:

Het Bestuur van een besloten Naamloze Vennootschap overweegt te treden in de publieke sfeer door introductie van haar aandelen ter beurse. Zij is sterk ondergekapitaliseerd o.m. door zeer ruime afschrijvingen op het onroerend goed. Het fabrieksgebouw, dat een actuele verkoopwaarde heeft van f 1.000.000,— is commercieel (en fiscaal) tot f 300.000,— afgeschreven. Om de open reservepositie te verbeteren, wil men nu de boekwaarde van het onroerend goed opvoeren tot b.v. f 700.000,—.

Commissarissen wensten slechts hun goedkeuring aan dit voorstel te geven, indien de Directie tegelijkertijd onder Crediteuren een ruim bedrag zou reserveren voor de latente fiscale claim bij verkoop of liquidatie.

Immers zo redeneerde men: Zolang de commerciële en fiscale Balans op dit punt parallel liepen, kon de latente fiscale claim worden betaald uit de boekwinst. Deze zou in het bovenstaande geval hebben bedragen 40 % van (f 1.000.000,— verkoopwaarde $\div$: f 300.000,— fiscale boekwaarde) = f 280.000,—. Bij opwaardering tot f 700.000,— zou men *suggereren*, dat de fiscale claim bij verkoop voor f 1.000.000,— slechts zou belopen: 40 % van f 300.000,— = f 120.000,—, terwijl de werkelijke fiscale verplichting (f 280.000,—) slechts f 20.000,— onder de commerciële boekwinst zou liggen. Commissarissen meenden, dat het balansbeeld in dit geval niet „waarachtig” zou zijn.

De oplossing in dit geval zou kunnen zijn: bij opwaardering van b.v. f 400.000,— een toevoeging aan de open reserve van f 240.000,— en aan de Belastingreserve (onder crediteuren) van f 160.000,—. Vindt men deze reservering te hoog omdat verkoop of liquidatie zeer ver van de praktische mogelijkheden af ligt dan kan men een bepaalde gebruiksduur fixeren en de contante waarde op basis van x jaren en y % interest reserveren en deze reserve jaarlijks aanvullen. Een bezwaar dat in het laatste geval misschien zou kunnen worden ontwikkeld, is dat een dergelijke reservedotatie als bedrijfseconomische last van de afzonderlijke volgende jaren wordt beschouwd.

Ten slotte zal het duidelijk zijn, dat het zelfde probleem als hierboven ontwikkeld zich voordoet indien de z.g. extra afschrijvingen, die fiscaal mogelijk zijn, alleen fiscaal en *niet* commercieel worden doorgevoerd. Ook in dit geval is — onuitgedrukt — de latente fiscale verplichting onderschat, waardoor de juistheid van het commerciële balansbeeld naar mijn opvatting schade lijdt.
